

Danssproject Jongerenwerk Impuls

**Een danstherapeutische interventie in het jongerenwerk
gericht op empowerment van kwetsbare jongeren**

juni 2013

Dansproject Jongerenwerk Impuls

Een danstherapeutische interventie in het jongerenwerk gericht op empowerment van kwetsbare jongeren

Programmaleider Dr. Tineke Schoot

Projectleiders Dans- bewegingstherapie

Ina van Keulen MDMTh
Nanon Jansen MDMTh

Lector KenVaK Dr. Susan van Hooren

Titel Raakprogramma Vaktherapie in het jongerenwerk
Projectnummer SIA-nr. 2010-12-11P (Zuyd-nr. Z10590)
Penvoerder Dr. T. Schoot 14-11-11 t/m 1-3-13
Dr. H. Smeijsters 1-03-11 tot 14-11-11

KenVaK Publishers
2013

6 blz.

Lay-out en redactie: Laurien Kok
© KenVaK Publishers

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke, voorafgaande en schriftelijke toestemming van de auteurs en van de uitgever.

KenVaK Publishers
KenVaK
Postbus 550
6400 AN Heerlen
<http://www.kenvak.nl>

Samenwerkingspartners:

Zuyd **ZU**
Onderzoek **YD**

Subsidieverstrekker:

Titel interventie	Dansproject Jongerenwerk Impuls De ontwikkeling van een danseducatief / therapeutische werkwijze samen met jongeren locatie de Mix.
Algemene informatie	
<i>Context</i>	<p>De projectgroep dans doet onderzoek naar de mogelijkheden van danstherapeutische toepassingen bij kwetsbare jongeren die in de problemen dreigen te geraken op psychisch, sociaal en emotioneel gebied. Dit is dezelfde doelgroep waarop het ambulante jongerenwerk zich richt.</p> <p>Het doel van het project vaktherapie in het jongerenwerk is dat jongeren veerkrachtiger worden, ontwikkeling van autonomie en identiteit en de sociale en psychische ontwikkeling staan daarbij centraal.</p> <p>Er is een danstherapeutische interventie uitgevoerd op het SJSJ. Samen met de projectleiders en de jongerenwerkster is er gekeken naar de mogelijkheden om een gelijksoortige interventie in te zetten in het jongerenwerk bij jongerencentrum De Mix. Er bleek een goede aansluiting wat betreft doel, werkwijze, etc. Daarnaast is gekeken naar de mogelijkheden van aansluiting bij bestaande projecten. Zo is er in een ander jongerencentrum van Impuls een dansgroep van jongens en meisjes in de leeftijd van 15 t/m 21 jaar. Er is besloten niet aan te sluiten bij deze bestaande dansgroep. Voorkeur was een nieuwe groep samen te stellen die wat extra ondersteuning goed zou kunnen gebruiken.</p>
<i>Rationale</i>	De rationale en onderbouwing is te vinden in het generieke onderzoeksverslag Vaktherapie in het Jongerenwerk.
<i>Doelgroep</i>	<p>Jongeren uit jongerencentrum De Mix</p> <p>Jongerencentrum De Mix is een van de vier jongerencentra van het jongerenwerk Impuls in Kerkrade. Het centrum is gevestigd op de campus van het Charlemagne college. Ook het schoolmaatschappelijk werk is hier gevestigd. Tussen school, maatschappelijk werk en jongerenwerk is een goede samenwerking</p> <p>De samenstelling van de groep is door de jongerenwerker gedaan, zij heeft hiervoor negen meisjes uitgenodigd die vaak in het jongerencentrum komen en waar zij al een band mee heeft.</p> <p>Het betreft jongeren die graag dansen. Er is sprake van zowel dominant, aandachtvragend gedrag als teruggetrokken gedrag.</p> <p>De keuze voor vooral vrouwelijke jongeren is deels toevallig en deels omdat zij vooral met meisjes werkt.</p>
Doelen	<ul style="list-style-type: none">▪ vergroten van zelfvertrouwen, ontwikkelen van identiteit = ondersteunen leeftijdsfase▪ helpen eigen keuzes te maken▪ ruimte voor het uitdrukking kunnen geven aan eigen emoties▪ samenwerking en gezonde positionering <p>Doelen zoals in kennismaking is omschreven voor de jongere zijn</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Jezelf doelen stellen in beweging▪ Samenwerken en elkaar helpen daar waar nodig▪ Hulp vragen bij wat je wilt▪ Zoeken naar iets wat je leuk vindt▪ iets neerzetten waar je blij van wordt

Dansproject Jongerenwerk Impuls

Een danstherapeutische interventie in het jongerenwerk gericht op empowerment van kwetsbare jongeren

Betrokkenen en rollen

<i>De jongeren</i>	De jongeren hebben een centrale rol in de ontwikkeling / uitvoering van de interventie en zijn medeverantwoordelijk voor de inhoud van het dansproject.
<i>Jongerenwerkster</i>	Jongerenwerkster heeft als rol de coördinatie / organisatie ‘ter plekke’. Hij/zij, zorgt voor de invulling van de vragenlijsten door de jongeren en de dansclip. De jongerenwerkster heeft een centrale rol in het contact met de jongeren, zowel in samenstellen van de groep als in de nazorg. Hij/zij is daarnaast betrokken bij de evaluatie van het project.
<i>Dans- bewegingstherapeut en student</i>	Zowel de therapeut als de student hebben een centrale rol in de uitvoering, ontwikkeling en de verslaglegging van de interventie. Beiden dragen tevens zorg voor de beeldopnames.
<i>Projectleiders</i>	Projectleiders onderhouden het contact met de student en de dans- bewegingstherapeut en bieden ondersteuning in de uitvoering en verslaglegging van de interventie. Zij onderhouden contact met gedragswetenschapper en stagiaire. Dragen zorg voor de analyse van de kwantitatieve data en het bewegingsmateriaal, de evaluatie van het project en de rapportage.
<i>Gedrags- wetenschapper en stagiaire SJSJ</i>	Analyse kwantitatieve data
<i>Buitenkring</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ dans-bewegingstherapeuten die werken met jongeren in de ambulante setting▪ studenten dans-bewegingstherapie▪ jongeren die danslessen volgen en/of betrokken zijn bij het jongerenwerk en/of dansscène▪ professionals uit het domein van jongeren/jeugdwerk en dans/danseducatie

Algemene werkwijze

*Afgestemd op de
specifieke (hulp) vraag
en motiveren van de
jongeren*

De interventie is gericht op een individu (kunnen) zijn in de groep.
De interventie duurt een korte periode, die voor de jongeren te overzien is.
Er wordt vooral gebruik gemaakt van dans en er wordt afgestemd op de belevingswereld van de jongeren.
Er wordt toegewerkt naar een product, een dansclip. Jongeren zijn hiermee bekend en het is een veilige manier om zichzelf te laten zien. Er worden iedere bijeenkomst opnames gemaakt, hierdoor raken ze gewend aan de camera, kunnen zichzelf terugzien en de opnames kunnen gebruikt worden voor de evaluatie.
Jongeren nemen deel op vrijwillige basis. Het is geen therapie.
Jongeren worden mede verantwoordelijk gemaakt.

*Partners in de
community*

Jongerenwerkers en vrijwilligers jongerenwerk Impuls.
School en maatschappelijk werk van het Charlemagne college.

Gedragswetenschapper SJSJ; evaluatie van het project. Na afronding van de dansprojecten wordt met de projectgroep gezocht naar opties voor herhaling van het project waarbij zowel SJSJ als jongerenwerk Kerkrade partners zijn.

Nazorg De jongerenwerkster is aanwezig bij aanvang en eind van de workshops en evalueert de bijeenkomst met student en therapeut. Hierdoor kan adequaat gereageerd worden op problemen die zich eventueel bij jongeren voordoen of zichtbaar worden.

Danstherapeutische werkwijze

Wat wordt er gedaan? Er wordt een dansworkshop gegeven met als eindproduct een dansvideo. De therapeuten introduceren zich als dansdocenten en de bijeenkomsten zijn benoemd als workshops. De deelname van de jongeren is op vrijwillige basis. Het therapeutische aspect zit vooral in het afstemmen op en helpen in het exploreren van de (individuele) emoties (re-educatief) en steun bieden bij het individu zijn in de groep (supportief). Attitude; niet beoordelend, open, negatief gedrag negeren en positief gedrag stimuleren.

Werkwijze

- re-educatieve werkwijze
Er wordt door middel van trainingsgerichte activiteiten aan de doelstellingen gewerkt
- supportieve werkwijze
Er wordt ondersteuning geboden in het omgaan met problemen. De doelstellingen hebben een ondersteunend, stabiliserend of ontwikkelingsgericht karakter (Smeijsters, 2003)

Werkvormen Er wordt gebruik gemaakt van danseducatieve interventies en werkvormen. Belangrijkste interventies zijn de Laban danselementen uit de *modern educational dance* (dansexpressie). De werkvormen die gebruikt worden zijn een mix van open en gesloten werkvormen. Bij gesloten werkvormen wordt vooral gebruik gemaakt van de intrinsieke eigenschappen van verschillende dansvormen. Deze worden ingezet bij de opwarming, hierbij ligt de focus op de functionele beweging. Bij open werkvormen ontstaat de beweging in het moment, hierbij worden verschillende improvisatievormen ingezet als geleide improvisatie, improvisatie vanuit een inspiratiebron en choreografische werkvormen.

- mix van open en gesloten werkvormen
- hip-hop; in opwarming, in rij met focus op eigen lichaam
- dans battle; een tegen een
- vanuit improvisatie naar choreografie
- eigen houding/move
- persoonlijke beweging op eigen naam

Frequentie Er zijn 4 bijeenkomsten van 2 uur in een periode van 2 weken.

Locatie De bijeenkomsten vinden plaats op maandag en donderdagmiddag na schooltijd in diverse ruimten van het Charlemagne college

Fasering Bij de eerste twee bijeenkomsten ligt de nadruk op de kennismaking en het experimenteren in het medium. Daarna ligt de nadruk op samenwerking en het maken van keuzes voor bewegingsmateriaal. Bij de laatste bijeenkomst wordt de videoclip opgenomen.

Structurering Er werd gestart met het lichamelijk aspect / de opwarming. Hierbij gaat het om het contact maken met en bewust worden van het eigen lichaam.

Daarna werd er individueel of in subgroepje gewerkt aan een improvisatie-opdracht. Binnen deze structuur kunnen de jongeren experimenteren en keuzes maken. Afsluiting; presenteren van het zelfgemaakte product/dansfrase.

Therapeutische technieken

De therapeutische technieken die worden ingezet zijn spiegelen, begrenzen, ontlocken, stimuleren, confronteren en structureren.

De therapeuten zoeken een balans tussen meer structuur in de opwarming en minder structuur bij de improvisatie. In de eerste bijeenkomst wordt er minimaal gespiegeld. De danstherapeut observeert, spiegelt, herhaalt, motiveert en bestendigt. De danstherapeut structureert de bewegingen die de jongeren laten zien.

Materialen

Muziek, video, matten en maskers

Randvoorwaarden

- Duidelijke afspraken over aanwezigheid en verantwoordelijkheid
- Vaste ruimte, muziekinstallatie, camera
- Goedkeuring voor het gebruik van de camerabeelden van de deelnemers in verband met de data analyse

Toegepaste onderzoeksmethoden en technieken

in het kader van de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van de interventie:¹

Participerend actieonderzoek gecombineerd met mixed methods design en responsieve evaluaties

Kwalitatieve methoden

- Proces-evaluatie aan het einde van elke bijeenkomst
Betreft ervaring vaktherapeut/ jongerenwerker
- Beoordelingslijst Bijeenkomst Groep (BBG) aan het einde van elke bijeenkomst
Betreft ervaringen van de groep jongeren/ verslag vaktherapeut
- Aanvullende kwalitatieve data verzamelen
Semi-gestructureerde interviews/ informele gesprekken/ observaties/ gestuurd door een topiclijst.
- Responsieve evaluaties
Bespreking van claims , concerns en issues bij voorkeur in dialoog met alle partijen van de community of practice.
- Logboek projectleider en vaktherapeut
- Video-opnamen
- Participerende observatie

Kwantitatieve meetinstrumenten

- UCL
- HID
- Coding sheet items uit de Laban Movement Analysis

¹ Voor gedetailleerde informatie zie het volledige verslag van het project